

סטנלי חברנו

סטנלי היה פילוסוף, אינטלקטואל, סקרן ולמדן. כך ח' ומתוך כך התנגד לכל כפיה על דעתך ומחשבה. لكن גם התנגד לטקסיים דתיים שאינם יצרה עצמאית של הפרט וקובצתו ויש בהם מן הcpfיה.

מתוך כבוד לתפיסתו זו לא יהי חלקים דתיים בטוקו הפרידה שלנו ממנו וככל אהבה לאדם שהוא.

המשך:

סטנלי הגיע לمعنى צבי בשנת 1962, מתוך "יזמה אישית" כפי שהעיד על עצמו בשאלון שmailto: להראת שנת היובל לקבוץ. מתוך יזמה אישית גם הגיעו שנתיים קודם, אל החוג לפילוסופיה באוניברסיטה העברית בירושלים. לאחר שלמד עברית ותלמוד, הכיר מעט את הארץ ואוכלוסייתה, פנה לחקור מבפנים, את חברת הקבוץ. בעזרתו התנועה ואשר מניב הזמן להתארח בمعنى צבי.

בכך נפתח פרק השלישי בח'יו.

על פרק הראשון, כבן למהגרים בארה"ב של שנות ה-20 וה-30, העדיף סטנלי שלא לספר. אך החוויות שלו כלונקאי בצבא האמריקאי הנלחם באירופה והפגש עם ניצולי מחנה הריכוז דכאו השפיעו על כל בחירותיו בהמשך.

חייב משוחרר אמריקה בחר ללימוד פילוסופיה ואנטropולוגיה, אך את הדוקטורט בפילוסופיה כתב בסורבן בפריס ובמקביל למד גרמנית באוניברסיטת טובינגן, בהידלברג שבגרמניה.

את בחירותיו הסביר לי במילים אלו: "רציתי להבין מה גרם ומה אפשר לאנשי תרבות לצורך כל קור הרבה רוע ולפגוע בחולתם בצורה נוראית כל קור", תשובה לשאלותיו, לא מצא.

אל פרק השני בח'יו וחיפויו הגיע עם תואר הד"ר לפילוסופיה. בזכותו הוזמן להיות המרצה לאנגלית באוניברסיטת דקהה בנגלה-דש, שנאבקה אז, חלק מפקיסטן, לשמר על לשונה הייחודית זהותה המוסלמית המתונה. בעזרתו עמיתיו ותלמידיו שם למד על האיסלם, ההינדואיזם והבודהיזם וטייל בהודו, בורמה, תאילנד, סינגפור והונג-קונג. הוא התארח באוניברסיטה קיוטו ביפן והחליף חוותות ודעות עם סטודנטים יפנים שנשאו גם הם חוותות מימי המלחמה.

בזכות הידע שלו והיכרותו עם ארץות המזרח, הוזמן סטנלי להרצות על האנתרופולוגיה של פקיסטן, באוניברסיטה ברקל' בקיליפורניה. הוא השתתף בפרויקט גדול במימון הצבא האמריקאי וכתב סידרה של ספרים על הארץות בהן ביקר. אך החיים בארה"ב לא התאימו לו. הוא המשיך למקסיקו, למד במכלאה קטנה ולמד ספרדי. מזור ליום התרבות וההיסטוריה של מקסיקו הגיע לתולדות יהודי מקסיקו וספרד. כעבור שנתיים הגיע למסקנה שעליו להמשיך לישראל, בחיפוש אחר זהותם היהודי. עניין אותו מה קורה בישראל, המדינה היהודית הצפירה שיש בה ניסיון סוציאליסטי מעוניין הנזכר "קיבוץ".

כאן כאמור, החל הפרק השלישי בחיו.

בכל שנותיו בארץ ובקיבוץ סטנלי המשיך לחקור ללימוד ולכתוב, אך לא הוסיף לנදוד יותר. לאחר שהות קצרה במעיין, הגיע את בקשתו להתקבל חבר. הוא התקבל, וקיבל את ח"י הקיבוץ – הוא בחר להישאר. הוא עבד בכל הענפים – בבריכות הדגים, ובגידול שדה, אבל בעיקר בבניה, ונבחר כמציר פנים 4 פעמים. הוא קרא ושוחח והקשיב בביטחון משפחות בקבוץ, לעמיתיו בין שורות הבננות וליד השולחן הקבוע בחדר האוכל.

לאחר חודשיים לשנותו במעיין, הסביר לחברים, במאמרו הראשון ביום הקבוצה, מדוע חשוב בקיומו של נושא קוסטה ריקה בישראל וכי札 יכול בקבוץ להוות תשובה לחיפוש הדרכ שארצות אמריקה הלטינית בין המעצמות והגושים של "המלחמה הקריה". לאחר שנה הסביר במאמר לחברים את "היסוד הפילוסופי של חשבון המשק". הוא התכתב והתפלנס עם אנשי רוח בקבוצים ומוחז להם על הדרך הרואה לחיים. לקבוצים ולתנוועה כלל ולמען בפרט. ועל תפיסות ביהדות המודרנית, על פרשנות החדשנית של חכמי התלמוד והדרך לחדר תפיסתם בימינו, ועל האפשרות להשتبב במרחב; על כך שלא למד ערבית על בוריה כדי לקרוא את הקוראן ואת כתבי הסופים בשפת המקור – הצעיר עד שנותיו האחרונות.

סטנלי ראה בקיבוץ אפשרות מתקדמת לייצרת חברה רואיה. במילויו הצב רף גבוה: "ייחודה של הקיבוץ הוא בהכרעה המשותפת של חברי שדרך המוסר היא העדיפה על הכל. האתגר המעש שבקבוץ הוא לישם את המוסר בחיי היום-יום ולהוכיח שבוי אדם מסוגל חיים בו" (כתב בעлон בשנת 1971).

סטנלי לימד והרצה כמעט בכל מוסדות ההשכלה של התנוועה: בבית ברל ובאורנים, באפקול וברופין. את מאמרי פרסם בעיתונות התנוועתית: בשדמות, באיגרת, במנה ובמבנים, אך גם ב"עמודים" – כתב העת של הקבוץ הדתי.

הוא התעמק בלימוד הרעיון הציוני וحدد את המסר הערכי שבו. "הציונות מטילה علينا את החובה ליצור תרבויות אחרות, מבוססת על ערכי מסורת ישראל

החל מן הדיבר "לא תרצה". זאת המשמעות של חידוש התרבות העברית בזמננו, והיצירה הזאת בלתי אפשרית בלי להתבסס על מסורת ישראל – אבל לפי פרוש שלנו". כתוב בתשובה פולמוס ב-1978. אמר ועשה.

סטנלי ליקח על עצמו את תפקיד המלווה לקיבוץ יהל שבערבה הדרומית. יהל היה הקיבוץ הראשון שהוקם ע"י צעירים מן התנועה הרפורמית הישראלית ונוהג היה לשלווח מדריך מקיבוץ ותיק לקבוצים חדשים כדי לעזור להם ממקומיהם בראשית הדרך. במשך כשנתיים סטנלי טס בכל שבוע דרומה, חי עם הצעירים, ליווה, יעץ ותמך במקימי יהל.

ואחר כך המשיך לחזור את הקבוץ לקרהות שנות האלפיים במקון יד טבנקין לשרת כמציר, כאיש ועדת החברים וועדת ההשכלה. בכל השנים קשור סטנלי קשרים עם חברים ומשפחות בקבוץ. ביקר וארח, שאל ושותח עם צעירים מבוגרים. חשוב היה לו במיוחד השיח עם צעירים המתחפשים דרך להשכלה ולתחומי עיון ומחקר: חברה וכלכלה, היסטוריה ופילוסופיה.

סטנלי בחר בקיבצנו כמשפחתו המורחבת. גם בשנותיו האחרונות נהנה מתמיכתם של חברים רבים שש machlo לבקטו, לשאול לשלומו, להתארח על המרפסת ולוודор בכל שהתרצה לבקש בו עזרה. גם לי היו הכבוד והעונג.

מס' בת יום ההולדת 90 שארגנה קROL הייתה הזדמנות עבורו לפגוש חברים רבים וריגשה אותו מאד. טיפולה המסור של מדו, שליוויתה אותו ודאגה לו בכל רגע בשנתיים וחצי האחרונים היה עבורי מתנה מנחמת שזכה בה. מדו ליוויטה אותו באהבה, כבוד וכаб, עד שנפרד מאיינו.

יה זכרו ברוך.

ת. ל. נ. ק.

לעֲפָרָן

רגע רגע.

נאָסְפַּן לְעַפְרֹן,

לְעַפְרָם נְאָסְפָּן.

שְׁלָוֵם לְגַ, אָדָם.

יְרַמֵּם רַגְבְּלִימֹן חֹזֶגֶג

או בְּקָר טֻוב.

שְׂמָשׁ זָהָב אוֹ

לִילָה טֻוב.

לִילָה טֻוב

תְּגַנְעֵם לְגַ הַמְּנוּחָה,

לְפָעָמִים נְתָה שְׁכָתָה, מְנוּחָה.

פְּחָדֵי נְעָלִם בְּעַפְרָה.

שְׁלָוֵם לְגַ, אָדָם.

בְּעַפְרָם.

(יאיר הורביז)

